UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Co[n]fessionale domini Antonini archiepiscopi Flore[n]tini

Antoninus <von Florenz>

Hagenaw, 1508

VD16 A 2955

Tertium preceptum

urn:nbn:de:hbz:466:1-30653

Visual Library

actionis licz eos adiurare ne nobis noceant.

Si adiurauit creaturas irrationales ne diabol⁹ eis vtatur in nostrũ nocumẽtũ, licz. Si aũt vt demõ operetur in eis mortale est, vt incãtatores serpentũ. Si in cantilenis & turpibus fabulis miſcuit deum & ſanctos, et in narrationibus turpibus & amatoriis est mortale, alias veniale, niſi faceret in contemptum dei.

Tertiũ pceptũ de obſeruatione feſtorũ ↄtinet duo capi. Primum.

Sabbata

ſanctifices. Quia quãtũ ad determinatiõem dierũ iſtud pceptũ est de iure poſitiuo, ideo hic annectere potes de ieiuniis ecclie & de auditiõe miſſe. Primo querit ſi fecit aliqd manuale opus diebus dñicis et feſtiuis vel alis pceptis ab ecclia extra neceſſitatẽ, qr mortaliter peccauit ſi p notabile ſpaciũ, ſecus ſi fuerint aliq puncta Si fecit ex neceſſitate, videlicet qr hoſtes expectantur vel veniũt inundatiões aqruz & hmõi, tũc liceret remouere blada & ſuppellectilia et huiuſmodi, & debent obſeruari de veſpera in veſperã, id eſt de ſero ad ſero de cõſe. di. iii. c. pnunciãdũ. & hic requirit magna prudẽtia in cõſulendo. Si vendidit vel emit dieb⁹ feſtiuis nõ comeſtibilia de die in diem, vt panem, vinũ, caſeum, carnes, & hmõi, mortaliter peccauit. Si p modũ negociatiõis nõ in caſu magne neceſſitatis. In nundinis tñ ex quo prelati eccleſiarũ tolerant ſi nõ dimittunt audire miſſam ſm Pe. de pal. videntur excuſari qui mercantur in diebus feſtiuis ſcz a peccato mortali. Si fieri fecit aliquod pdictorum a ſuis filiis, diſcipulis, ſeruis laboratoribus ſine neceſſitate peccat mortaliter mandãs & exequens. Si tamen mandans ſeu mgr vel patronus non habet neceſſitatem, ſz diſcipulus eius vel ſeruus vel ruſticus habet neceſſitatem, ita q aliter non poſſet viuere vel qr diſcipulus non obedit aliqñ magiſtro in his diebus vendẽdo vel faciẽdo aliquod exercitium eius artis pro aliquo tempe Et nec iſte nec alius de illa arte vult conducere eum ſecum, et aliud exercitiũ neſcit facere videtur ipſe excuſari. Nam ſi in obſequiũ eccleſiarum paupcularum ali

quando licet aliq̄d laborare diebus feſtiuis ſm doctores q̄nto magis licet ꝓ ſuſtentatione vite eius in nec̄itate. tutius tñ eēt eligere aliā artem ſi poſſet. Simil'r de ſcriptoribus pro precio ⁊ conficientibus inſtrumēta ⁊ iudicantibꝰ ⁊ facientibꝰ lōgas dietas non cā cupiditatis. ſed neceſſitatis. q² non h̄n aliter pōt fieri

De barbitonſoribꝰ ⁊ h̄mōi

Medicinalia aūt ſp lȝ facere et medicari. et talia vendere.

Si ꝑ totū diē feſtiuū vacauit ludis. venatōibꝰ. aucupijs choreis et alijs vanitatibus mūdi. Freq̄nter eñ in his occurrunt mortalia pctā. ⁊ ſi de ſe iſta non ſint mortalia. Q. etiā mortale pctm̄ diebꝰ feſtiuis ꝯmiſſum ſit grauiꝰ patet. ⁊ ideo de h̄mōi ꝯfitendū eſt.

De auditōe miſſe diebꝰ dominicis ⁊ feſtiuis.

Si nō audiuit totā miſſam diebus illis. ſed omiſit. vl' ex ꝯtēptu vl' ex cupiditate lucrandi. vel cā eundi ad ſolaciū. vel ad ꝯuiuia. ſeu ex negligētia vl' ignorantia craſſa mortaliter peccauit. ⁊ totiēs q̄tiens dimiſit Idē ſi audiuit ſȝ nō totā. dimittendo notabilē ꝑtē. de cōſe. di. j. c. miſſas. Sec⁹ ꝟo eſt ſi modicā ꝑtem miſſe dimiſit

Q. aūt q̄s audiat in parochia ſua vel alibi miſſā ꝓpriaȝ ō die. vl' aliā audiēdo vl' nō intelligēdo ꝟba. vl' nō audiēdo q² ſubmiſſe ōr. vel audiat alibi ſeu a ꝯcubinario ſeu ſimoniaco. ⁊ h̄mōi vl' nō ſimoniaco ⁊ ꝯcubinario. ex q̄ ꝓlati nō ꝓuident ſuꝑ h̄mōi nō videnꝛ ſimplices ſollicitādi. ſȝ dimittendū ꝯſcientijs coꝝ vbi talia abūdāt. ſm Pe. ō pa. ⁊ Guil. duran. Dimittēs ꝟo auditionē miſſe ex infirmitate vl' ex tali occupatiōe quā non pōt dimittere. vt ſeruire infirmo vel alia iuſta cā. puta q² manet in caſtris excuſaꝛ. Excuſanꝛ etiā puelle que dimittūꝛ a parentibꝰ domi. nō tñ euntes ad choreas. vidue etiaȝ q̄ manēt in domo clauſe ꝑ menſes nō excuſanꝛ. ſecus ſi ꝑ dies. xv. vel per menſem.

De obſeruatiōe ieiuniorū Caplm ſcōm.

Si quis dimittit ieiunia eccl'ie. l' q̄dragesime. quattuor tp̄m. ⁊ vigilias feſtoꝝ chri ac apl'oꝝ ⁊ ſctōꝝ poſt viginti unū annos peccat mortaliter niſi habeat cām legitime eum excuſātē vl' ſaltē exiſtiet ſe hr̄e

puta cū ē ſatꝫ debil' vel videt
ſibi eē ꝓpt̄ qḋ credit nō poſſe
ieiunare ſine notabili corpis
detrimēto. lꝫ ſm veritatē poſ
ſit. talis nō videt de facili cō-
demnandꝰ ď mortali. exq̄ pa
ratus erat obedire p̄cepto ſi
crediſiſſet ſe poſſe. alit̄ ē mor
tale. ⁊ totiēs q̄tiēs dimiſit ali
quē diem ieiunij. q̄libꝫ em̄ di
es eſt ſub p̄cepto. ſed an̄. xxj.
annū inducēdi ſūt iuuenes ad
ieiunandū. ſed etiā interrogā-
dū eſt de numero dieꝝ quos
dimiſit. ⁊ q̄ de cauſa. Si ꝓo
notabilit̄ anticipauit horam
comedēdi. puta circa horam
tertiā ſine cā legitima non eſt
ieiuniū vn̄ ⁊ mortale. hora āt
ꝯgrua eſt circa nonā. tardare
aūt poſt nonā non ē viciū. ni-
ſi fiat ex ſupſtitione. Si cuꝫ
ieiunauit ex ſtatuto eccl'ie vel
ex voto vel ex iniunctione cō
feſſoris comedit ď ſero fruſtū
panis. vel de pluribus fructi
bus aut confectionibus. vel
de vno genere tm̄. ſꝫ i magna
q̄ntitate ieiunium fregit. Si
ꝓo aliquid confectionum ſu-
mit in parua quantitate non
ſoluit ieiunium. niſi fieret in
fraudem ad nutriendum. ſed
ſumēdo aliq̄d fructuū p̱ mo-
dū medicine. ne. ſ. vinum la-
uet ſtomachū n̄ videt eſſe ma
lū. Poteſt aūt q̄s in die plu-
ries bibere ſumpto prandio
⁊ nō frāgit ieiuniū. niſi fiat in
fraudem. vt dictum eſt. De
biles ⁊ multū laborantes. iti
nerantes ⁊ p̱egrinātes. p̄gnā
tes ac nutrientes. paupes et
hmōi. quō et qn̄ a ieiunio ex-
cuſent. vide pleniꝰ in ſumma

Quartū p̄ceptū ď honore
parentum. et hꝫ duo capitula
Primum.

Habeas in honore parētes. q̄-
re primo. Si dixit
ꝟba contumelioſa vel oppro-
brioſa parētibꝫ mortalit̄ pec-
cauit. ⁊ multo magis ſi verbe
rauit etiam leuiter. Idē ſi pa
rentes irriſit. Si blaſphema
uit vel maledixit ipſis defun-
ctis ⁊ viuis. Si non obediuit
eis in licitis ex cōtemptu pec
cauit mortaliter etiam in par
uis rebus. ſecus ſi ex negligē-
tia in rebus non multum pō-
deris. Si nō prouidit neceſſi
tatibus eorū cū poſſet mor-
tale eſt. Si non impleuit le-
gata facta ab eis ad pias cās
ſed multū diſtulit ꝓpter incō
moditatē. cū tn̄ poſſet pecca-
uit mortaliter. Si non re-
uerenter ſe habuit: ſed ꝯtem-